

og det har maaskee gjort, at de have antaget tidligere, at et saadant stort Læs vilde sædvanligviis ingenstunde finde Sted; men det har viist sig siden, at dette Læs slet ikke er saameget stort, naar Vognen er nogenlunde god. Den sidste ærede Taler talte om, at der i Særdeleshed om Sommeren skulde tilstedes en større Vægt, hvorimod det ikke skulde finde Sted om Vinteren. Jeg turde maaskee i denne Henseende være af en modsat Anskuelse; thi det er netop i Frostveir, at Landmanden, som har langt til Kjøbstaden, betjener sig af de store Læs; derved gjøres Veien ingen Skade, thi da er der ikke nogen synderlig Forskjel mellem den Trækkraft, som udfordres til smalsælgede og til bredsælgede Hjul. Der er ogsaa, i Særdeleshed om Vinteren, megen Anledning til at læsse store Læs, som ikke godt kan undgaaes uden betydelige Tab. Jeg vil kun her nævne Skovning; man kan dog ikke skjære en Kjavle over, som er bestemt til Gavntæ, og derved forstyrre den Brug, man har bestemt den til. Det er ogsaa isærdeleshed i Frostveir, at man kjører med Steen; men nu er det bekjendt nok, at Steens Vægt er meget forskjellig; det samme Cubikindhold af Steen er meget forskjelligt, saa at en lige Størrelse af to Steenlæs ikke altid har lige Vægt. Naar man dertil regner, at en Vogn ikke kan blive paa denne Maade brugelig med bredsælgede Hjul, uden at hele Vognconstructionen bliver forandret, vil det heller ikke kunne skee, at disse Vogne kunne følge det sædvanlige Spor, de maatte gaae paa Sporkanten, og derved ville de blive saameget tungere paa de Veie, som sædvanlig høves paa Landet. Det er vel oplyst, at, hvor der er Slam eller noget Saadant eller Sand, gaae Vogne med bredsælgede Hjul endogaa lettere; men derimod i moradsige, i sumptige Veie er det Modsatte Tilfældet; der ville de synke i alligevel, og det vil være umuligt at trække dem med nogenlunde Læs. Bonden vilde altsaa være i den Nødvendighed at maatte anskaffe sig to Slags Vogne, to beslagne Reisevogne, een med smal-

og en med bredsælgede Hjul, og dette vilde isærdeleshed i disse Tider paaføre ham en Bekostning, som han ikke godt kunde indlade sig paa. Jeg troer heller ikke, at en nogenlunde Lempelse i denne Retning kunde blive en Skarpelse i modsat Retning, thi Veiene vilde vistnok paa de Tider, enten i Frost eller Sommereit eller ogsaa ved andre Leiligheder, hvor en saadan Vogn egentlig ikke kan gjøre nogen Skade, heller ikke lide ved en Forøgelse af 500 Pds Vægt. Udvalgets Erklæring beroer altsaa ikke paa et personligt Skjøn alene, men paa en nøiagtig Undersøgelse saavel af de Vægtforhold, som ere blevne optegnede mellem de forskjellige Slags Hjul, som ogsaa paa Samtaler med kyndige Folk paa Landet, isærdeleshed med Mand, som have havt Leilighed til at erfare det Vanskelige i paa de Veie, som nu findes paa Landet, at betjene sig af bredsælgede Hjul. Med Hensyn til den Forandring, som er foreslaaet af den sidste ærede Taler med Hensyn til Mulet-Scalaen, troer jeg vistnok, at Comitens øvrige Medlemmer ligesaa lidt som jeg selv skulde have Noget derimod; thi det var netop for at gjøre den mindre compliceret, at der skete den Forandring, som er sket, da det tidligere var under Omstaaelse, at der skulde være en saadan gradviis Scala fra 1—10 Rbd. Hvad der i mine Tanker kunde bidrage saare Meget til at befordre Indførelsen af bredsælgede Hjul og som maaskee ogsaa i Tidens Længde kunde finde Anvendelse, var f. Ex., at bredsælgede Hjul bleve fritagne for Bompeng; derved vilde der blive en Opmuntring paa Landet til at anskaffe saadanne Vogne og det vilde altsaa kunne lønne sig paa denne Maade med Hensyn til den Bekostning, Landmanden maatte anvende derpaa. Jeg skal til Slutningen blot endnu tillade mig at gjøre opmærksom paa, hvad dog Enhver rimeligviis strax vil see, at der er indløbet en Trykfeil, idet der paa den næstsidste Spalte, 3die Linie fra neden, staar 4500 Pd. istedetfor 3500 Pd. — Det er, hvad jeg i denne Anledning for det Første har at sige.